

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α΄ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

5 ημέρες σιωπής (απόσπασμα)

Οι γονείς της Δανάης αφιέρωσαν όλο το απόγευμα στην αγαπημένη τους κόρη. Πήγαν βόλτα στον ζωολογικό κήπο, έφαγαν παγωτό και μετά πήγαν στο πάρκο. Εκεί, έπαιξαν όλοι μαζί και διασκέδασαν πολύ. Θυμήθηκαν πόσο όμορφα περνούσαν, μέχρι να μετακομίσουν πριν από μία εβδομάδα, τα σαββατιάτικα απογεύματα στη Δράμα... Όσπου ξαφνικά εμφανίστηκε ένας συμμαθητής από το νέο σχολείο της Δανάης, ο Φίλιππος. Μόλις την είδε, πήγε προς το μέρος της, για να της μιλήσει.

– Γεια σου, Δανάη.

– Γεια σου, Φίλιππε. Τι κάνεις εδώ;

– Ήρθα με τους γονείς μου.

– Α, ωραία. Και εγώ με τους γονείς μου ήρθα.

– Θέλεις να παίξουμε;

– Θέλεις να παίξουμε μαζί; Εσύ κι εγώ; ρώτησε απορημένη η Δανάη.

– Ναι.

– Φίλιππε; Να σε ρωτήσω κάτι;

– Πες μου.

– Και εσένα δεν σε κάλεσε η συμμαθήτριά μας στο σημερινό πάρτι γενεθλίων;

– Με κάλεσε.

– Και γιατί δεν πήγες;

– Γιατί δεν πήγα; Δεν πήγα Δανάη, γιατί δεν κάλεσαν εσένα.

– Τι;

– Δεν πήγα, γιατί δεν κάλεσαν εσένα. Ξέρεις, πριν από δύο χρόνια είχα βρεθεί κι εγώ στην ίδια θέση με εσένα. Υπήρχαν κάποια παιδιά που με κοροΐδευαν, μου έσκιζαν τα πράγματά μου και κάποιες φορές με χτυπούσαν. Το σχολείο είχε καταντήσει εφιάλτης. Δεν ήθελα να πάω, αλλά δεν έβρισκα το κουράγιο να μιλήσω στους γονείς μου.

– Ούτε εγώ... Και τι έκανες;

– Τι έκανα; Ανοησίες έκανα. Πήγαινα στο σπίτι μου και φερόμουν σαν να μην συνέβαινε τίποτα. Όταν έβλεπαν οι γονείς μου τις μελανιές μου ή έβρισκαν σκισμένα τα πράγματά μου, σκαρφιζόμουν χίλιες δικαιολογίες για να δικαιολογήσω τα αδικαιολόγητα.

– Όπως κι εγώ... Θέλεις να μου πεις περισσότερα;

– Ήταν μια ομάδα τριών αγοριών μεγαλύτερης τάξης. Αυτός όμως που μου έκανε τα χειρότερα ήταν κάποιος Αχιλλέας. Αυτός ήταν ο αρχηγός τους. Οι άλλοι δύο τον θαύμαζαν και έκαναν ό,τι τους έλεγε.

– Και γιατί σου φέρονταν έτσι; Εσύ ούτε σιδεράκια φοράς, ούτε είσαι από άλλη πόλη, όπως εγώ.

– Και τι σημασία έχει αυτό, Δανάη; Γι' αυτό νομίζεις ότι σου φέρονται άσχημα; Λες, αν βγάλεις π.χ. τα σιδεράκια, να σου φερθούν πιο όμορφα;

– Δεν ξέρω, ίσως, είπε διστακτικά η Δανάη.

– Κάποια παιδιά έχουν μάθει να κοροΐδεύουν, να χτυπούν, να βασανίζουν. Είναι λες και δεν τους νοιάζει που κάποιος άλλος πληγώνεται από αυτά. Πιστεύουν πως, όταν συμπεριφέρονται άσχημα, γίνονται πιο δημοφιλείς, τους θαυμάζουν οι υπόλοιποι μαθητές. Δεν καταλαβαίνουν πως με αυτόν τον τρόπο απλά υποτιμούν τον εαυτό τους. Η βία δεν είναι μαγκιά!

– Τώρα δεν σε πειράζει κανείς. Τι συνέβη;

– Ήμουν τυχερός, Δανάη. Στο τελευταίο περιστατικό που συνέβη ο Θωμάς, ένας μαθητής της ΣΤ΄ τάξης, με υπερασπίστηκε. Είδε που με είχε ακινητοποιήσει ο Αχιλλέας, έτρεξε προς το

μέρος μου και ζήτησε από τον Αχιλλέα να σταματήσει. Εννοείται βέβαια, πως ο Αχιλλέας δεν σταμάτησε και τότε ο Θωμάς με τράβηξε απότομα προς το μέρος του. Ο Αχιλλέας έπεσε κάτω και γύρω του μαζεύτηκαν άλλα παιδιά. Κάποια από αυτά άρχισαν μάλιστα, να γελάνε. Το πιο περίεργο απ' όλα ήταν ότι ο Θωμάς άπλωσε το χέρι του και βοήθησε τον Αχιλλέα να σηκωθεί. Όχι μόνο δεν φοβήθηκε να τα βάλει μαζί του, αλλά στη συνέχεια του φέρθηκε και με ευγένεια. Περισσότερο να σου πω πως εγώ είχα μείνει με ανοιχτό το στόμα. Δεν καταλάβαινα τίποτα από ό, τι γινόταν. Στη συνέχεια ο Θωμάς ζήτησε από τον Αχιλλέα να βρεθούν το απόγευμα στο πάρκο για να παίξουν μπάσκετ. Αν και αρχικά φαινόταν διστακτικός, τελικά δέχτηκε και έτσι βρέθηκαν αργότερα. Ο Θωμάς ήθελε να βρει μια ευκαιρία να μιλήσει με τον Αχιλλέα εκτός σχολείου. Έτσι βρήκε μια δικαιολογία. Ξέχασα να σου πω πως έβλεπε πολλές φορές τον Αχιλλέα να παίζει στο πάρκο και είχε παρατηρήσει πως είχε μια επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα παιδιά. Με αφορμή λοιπόν το παιχνίδι, άρχισε να του μιλάει για το πώς φέρεται στα άλλα παιδιά. Αυτό που δεν θα πιστέψεις είναι πως ο Αχιλλέας είχε πέσει θύμα εκφοβισμού από τον μεγάλο του τον αδερφό. Με τη συζήτηση, λοιπόν, του θύμισε πώς αισθανόταν ο ίδιος ως θύμα και πως κάνει ακριβώς αυτό που σιχαινόταν. Αυτό όμως, που δεν θα ξεχάσω ποτέ, Δανάη, ήταν η συμβουλή που μου έδωσε ο Θωμάς, την οποία ακολουθώ πιστά από τότε.

– Συμβουλή; Τι εννοείς; Πες μου, σε παρακαλώ.

– Μου είπε να μην δείχνω στα άλλα παιδιά ότι τα φοβάμαι και να λέω ΟΧΙ. Να τους λέω ότι ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ. Και μου είπε και κάτι άλλο, να ΜΙΛΑΩ! Να μην φοβάμαι και να μην ντρέπομαι να μιλάω στους μεγάλους, στους δασκάλους και τους γονείς μου. Είπε πως μπορούν να με βοηθήσουν, αρκεί να ξέρουν τι συμβαίνει. Και ξέρεις, Δανάη. Αυτό έχω να συμβουλευτώ κι εμένα. ΜΙΛΑ στους γονείς σου, στην κυρία Σοφία και στον κύριο Πέτρο. Κι εγώ σου το υπόσχομαι, από εδώ και πέρα θα είμαι εγώ ο δικός σου «Θωμάς».

Η Δανάη κοίταξε τον Φίλιππο με βουρκωμένα μάτια και του είπε:

– Σε ευχαριστώ, ευχαριστώ πάρα πολύ. Αυτό θα κάνω. Δεν θα φοβάμαι να ΜΙΛΗΣΩ. Απόψε κιόλας θα πω στους γονείς μου τι συμβαίνει. Φτάνει τόσο. Φτάνουν πέντε ημέρες σιωπής!!!

Ελένη Καζάρα, 5 ημέρες σιωπής (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Ο βοριάς και ο ήλιος

Μια φορά μάλωναν ο βοριάς και ο ήλιος ποιος είναι ο πιο δυνατός. Με τα πολλά, συμφώνησαν ότι η νίκη θα απονεμηθεί δικαιοδικά σε εκείνον από τους δυο που θα κατορθώσει να γδύσει έναν ταξιδιώτη στον δρόμο. Ξεκίνησε τότε ο βοριάς και φύσαγε σαν λυσσασμένος. Όμως ο άνθρωπος τυλίχτηκε γερά μέσα στο πανωφόρι του. Έτσι, ο βοριάς δυνάμωσε ακόμη περισσότερο, χωρίς αποτέλεσμα. Αντίθετα, ο άνθρωπος έριξε πάνω του ακόμη περισσότερα ρούχα, επειδή τον ταλαιπωρούσε το κρύο. Στο τέλος πια απόκαμε ο βοριάς και παρέδωσε τη σκυτάλη στον ήλιο. Εκείνος λοιπόν άρχισε να λάμπει, στην αρχή με μέτρο. Αμέσως ο άνθρωπος πέταξε από πάνω του τα παραπανίσια ρούχα. Τότε ο ήλιος φούντωσε τη ζέστη ακόμη περισσότερο, μέχρι που ο άνθρωπος γδύθηκε και βούτηξε μέσα σε ένα ποτάμι που κυλούσε εκεί δίπλα, για να κάνει μπάνιο.

Μύθος του Αισώπου

Β' ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

1. Να επιλέξεις, σύμφωνα με το Κείμενο Ι, τη σωστή απάντηση/τις σωστές απαντήσεις (μπορεί να είναι σωστές περισσότερες από μία απαντήσεις):

(Μονάδες 10)

1) Οι συμμαθητές της Δανάης

- α) την υποδέχθηκαν εγκάρδια στο νέο της σχολείο
- β) την ήθελαν στην παρέα τους

γ) ήταν έξυπνοι

δ) ήταν φιλόξενοι

ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

2) Οι γονείς της Δανάης

α) δεν θεώρησαν σημαντικά τα προβλήματά της

β) διασκέδαζαν μαζί με την κόρη τους

γ) νοσταλγούσαν τις σαββατιάτικες εξόδους της οικογένειάς τους στη Δράμα

δ) πίεζαν τη Δανάη να τους πει τι της συνέβαινε

ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

3) Ο Φίλιππος

α) ήταν παλιός φίλος της Δανάης

β) έπαιζε μπάσκετ με τον Θωμά

γ) δεν ήταν ευπρόσδεκτος στην παρέα των συμμαθητών του

δ) υποσχέθηκε στη Δανάη ότι θα είναι ο υποστηρικτής της

ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

4) Η συμβουλή του Φίλιππου

α) ενθάρρυνε τη Δανάη να μιλήσει για το πρόβλημά της

β) αποστόμωσε τον Αχιλλέα

γ) έμοιαζε με τη συμβουλή του Θωμά

δ) δεν επηρέασε τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόταν η Δανάη

ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

5) Από την ιστορία της Δανάης συμπεραίνουμε ότι

α) κάποια παιδιά εκφοβίζουν άλλα παιδιά, για να γίνουν αρεστοί στον κύκλο τους

β) τα παιδιά που εκφοβίζονται δεν πρέπει να το ανέχονται

γ) ο εκφοβισμός πρέπει να αντιμετωπίζεται εκδικητικά

δ) για την αντιμετώπιση των περιστατικών εκφοβισμού είναι σημαντική η υποστήριξη των γονιών και των εκπαιδευτικών

ε) τίποτα από τα παραπάνω

Επιλεγμένη απάντηση/επιλεγμένες απαντήσεις:

2. Να επαληθεύσεις ή να διαψεύσεις, σύμφωνα με το Κείμενο II, τις παρακάτω φράσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε φράση τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος»:

(Μονάδες 10)

- Ο βοριάς και ο ήλιος ανταγωνίζονταν μεταξύ τους στην εξυπνάδα.
- Το δίδαγμα του μύθου είναι ότι η γλυκύτητα μπορεί να αποδειχθεί πιο ισχυρή από την αγριότητα.
- Ο αγώνας ανάμεσα στον βοριά και στον ήλιο έληξε με ισοπαλία.
- Ο ταξιδιώτης οργίστηκε με τη μεταβολή του καιρού.

- Ο ταξιδιώτης είχε προκαλέσει τον αγώνα μεταξύ του βοριά και του ήλιου.

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. Με αφορμή την ανάγνωση του Κειμένου II στο μάθημα των Ελληνικών αναπτύσσεις σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων μία αιτία για την οποία θεωρείς ότι οι άνθρωποι συχνά επιλέγουν την επιθετικότητα και όχι την ηρεμία ως μέσο για να επιτύχουν τον στόχο τους.

(Μονάδες 10)

2. Με αφορμή την Πανελλήνια Ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού (6 Μαρτίου) συντάσσεις ένα σύντομο άρθρο 160 -180 λέξεων παρουσιάζοντας δύο τρόπους με τους οποίους θεωρείς ότι πρέπει να αντιμετωπίζουν τα παιδιά τον σχολικό εκφοβισμό.

(Μονάδες 20)

Δ' ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ - ΜΟΡΦΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. α) Να συμπληρώσεις τα κενά με τον κατάλληλο, ως προς το γένος, την πτώση και τον αριθμό, τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση:

- Η βία δεν είναι μέσο που χρησιμοποιούν (ευφυής) άνθρωποι, τα (νοήμων) όντα επιλέγουν τον διάλογο.
- Πρέπει να ελέγχεται η πώληση (οινοπνευματώδης) ποτών στους ανηλίκους και να επιβάλλεται χωρίς καθυστέρηση η (αρμόζων) τιμωρία.
- Το ηλεκτρικό πατίνι έχει γίνει (συνήθης) μέσο μετακίνησης των νέων στα αστικά κέντρα, αλλά οι ειδικοί θεωρούν ότι δεν είναι (ασφαλής)

(Μονάδες 6)

- β) Να σχηματίσεις τα μονολεκτικά παραθετικά των παρακάτω επιθέτων στον αντίστοιχο, ως προς το γένος, τον αριθμό και την πτώση, τύπο με αυτόν που δίνεται στον θετικό βαθμό:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
λίγους		
(τους) οξείς		

(Μονάδες 2)

2. α) Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσεις τα κενά, βάζοντας ό,τι χρειάζεται κάθε φορά:

- Συγκεντρ_____θηκαν τόσ_____πολ_____άνθρωποι, που δεν έπεφτε ούτε καρφ_____τσα στο στάδιο.
- Εκτέθ_____κε εν γνώσ_____της στον κίνδ_____νο, γιατί είχε ήδη εν_____μερωθεί από τους συνεργάτες της.

(Μονάδες 2)

β) Από τα ρήματα που δίνονται παρακάτω να σχηματίσεις και να γράψεις τον τύπο που σημειώνεται μέσα στην αγκύλη:

- διατίθεμαι [ονομ. ενικ. θηλ. γένους μετοχής παρακειμένου (κλιτής μετοχής)]
- συγκαλούμαι [γ' εν. οριστικής ενεστώτα]
- αποτελούμαι [γ' εν. οριστικής παρατατικού]
- ανατρέφομαι [β' πληθ. οριστικής αορίστου (συνοπτικής οριστικής)]
- εξαπατώ [β' πληθ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής υποτακτικής)]
- επιβάλλω [β' ενικ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής προστακτικής)]

(Μονάδες 6)

3. Να αναγνωρίσεις τι μέρος του λόγου είναι καθεμιά από τις λέξεις που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στο παρακάτω κείμενο, επιλέγοντας μία από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

Μόλις την είδε, πήγε **προς** το μέρος της, για να της μιλήσει.

– Γεια σου, Δανάη.

– Γεια σου, Φίλιππε. Τι κάνεις εδώ;

– Ήρθα με τους γονείς μου.

– Α, **ωραία**. Και εγώ με τους γονείς μου ήρθα.

1) Μόλις

- α) άρθρο
- β) αντωνυμία
- γ) μετοχή
- δ) επιφώνημα
- ε) ρήμα
- στ) επίρρημα
- ζ) ουσιαστικό
- η) επίθετο
- θ) σύνδεσμος
- ι) πρόθεση

Επιλεγμένη απάντηση:

2) την

- α) άρθρο
- β) αντωνυμία
- γ) μετοχή
- δ) επιφώνημα
- ε) ρήμα
- στ) επίρρημα
- ζ) ουσιαστικό
- η) επίθετο
- θ) σύνδεσμος
- ι) πρόθεση

Επιλεγμένη απάντηση:

3) προς

- α) άρθρο
- β) αντωνυμία
- γ) μετοχή
- δ) επιφώνημα
- ε) ρήμα
- στ) επίρρημα
- ζ) ουσιαστικό
- η) επίθετο
- θ) σύνδεσμος
- ι) πρόθεση

Επιλεγμένη απάντηση:

4) ωραία

- α) άρθρο
- β) αντωνυμία
- γ) μετοχή
- δ) επιφώνημα
- ε) ρήμα
- στ) επίρρημα
- ζ) ουσιαστικό
- η) επίθετο
- θ) σύνδεσμος
- ι) πρόθεση

Επιλεγμένη απάντηση:

(Μονάδες 4)

4. α) Στην ακόλουθη πρόταση να βάλεις τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που είναι μέσα στην παρένθεση:

- Στη βράβευση των (διεθνής τερματοφύλακας)
..... συμμετείχε και αντιπροσωπεία των
..... (παλαίμαχος δρομέας) της
πόλης μας.

(Μονάδες 2)

β) Να μεταφέρεις τις λέξεις των παρακάτω προτάσεων στον άλλο αριθμό, όπου είναι δυνατό.

- Περιττό να σου πω πως εγώ είχα μείνει με ανοιχτό το στόμα.
- Πιστεύουν πως, όταν συμπεριφέρονται άσχημα, γίνονται πιο δημοφιλείς.

(Μονάδες 2)

5. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα, τοποθετώντας τα συνώνυμα και τα αντώνυμα (αντίθετα) των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στις παρακάτω προτάσεις:

- Δεν έβρισκα το **κουράγιο** να μιλήσω στους γονείς μου.
- Τελικά **δέχτηκε** και έτσι βρέθηκαν αργότερα.
- **Ξέχασα** να σου πω

	Συνώνυμο	Αντώνυμο (αντίθετο)
κουράγιο		
δέχτηκε		
Ξέχασα		

(Μονάδες 6)

6. α) Να σχηματίσεις σύνθετα με τα παρακάτω ζευγάρια λέξεων:

- υπό + υπουργός (ουσιαστικό)
- από + δίνω (επίθετο)
- περί + φέρω (ουσιαστικό)

(Μονάδες 3)

β) Πώς λέγεται με σύνθετη λέξη:

- αυτός που, μπροστά σε ένα απρόοπτο γεγονός ή σε μια κατάσταση γενικής αναταραχής, διατηρεί πλήρη πνευματική ετοιμότητα και ελέγχει τις ψυχικές αντιδράσεις του
- αυτός που αυτός που αγαπάει τη φύση και την υπαίθρια ζωή

(Μονάδα 2)

7. Να αναγνωρίσεις τον συντακτικό ρόλο των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα, επιλέγοντας μία από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

Αν και αρχικά φαινόταν **διστακτικός**, τελικά δέχτηκε και έτσι βρέθηκαν αργότερα. **Ο Θωμάς** ήθελε να βρει μια ευκαιρία να μιλήσει με τον Αχιλλέα εκτός σχολείου. Έτσι βρήκε **μια δικαιολογία**. Ξέχασα να **σου** πω πως έβλεπε πολλές φορές τον Αχιλλέα να παίζει στο πάρκο και είχε παρατηρήσει πως είχε μια επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα παιδιά.

1) διστακτικός

- α) υποκείμενο
- β) αντικείμενο
- γ) κατηγορούμενο
- δ) επιθετικός προσδιορισμός

Επιλεγμένη απάντηση:

2) Ο Θωμάς

- α) υποκείμενο
- β) αντικείμενο
- γ) κατηγορούμενο
- δ) επιθετικός προσδιορισμός

Επιλεγμένη απάντηση:

3) μια δικαιολογία

- α) υποκείμενο
- β) αντικείμενο
- γ) κατηγορούμενο
- δ) επιθετικός προσδιορισμός

Επιλεγμένη απάντηση:

4) σου

- α) υποκείμενο
- β) αντικείμενο
- γ) κατηγορούμενο
- δ) επιθετικός προσδιορισμός

Επιλεγμένη απάντηση:

(Μονάδες 2)

8. Να μετατρέψεις τη σύνταξη των παρακάτω προτάσεων:

α) από ενεργητική σε παθητική:

Ο βοριάς παρέδωσε τη σκυτάλη στον ήλιο.

β) από παθητική σε ενεργητική:

Κάποιος άλλος πληγώνεται από αυτά.

(Μονάδες 2)

9. Να μετατρέψεις τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

Μου είπε να μην δείχνω στα άλλα παιδιά ότι τα φοβάμαι και να λέω ΟΧΙ.

Μου είπε: «.....»

(Μονάδα 1)

Ε' ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Να ξαναγράψεις τις παρακάτω φράσεις, αφού διορθώσεις τα ορθογραφικά λάθη, εάν υπάρχουν.

(Μονάδες 10)

- 1) Η ευτυχία και η προκοπή των μαθητών είναι η προτιμολογία μας.
- 2) Μου έστυλε συνεχώς μνημάτα, για να μην ξεχάσω τα καθήκοντά μου.
- 3) Η ελλειπής προετοιμασία του οδήγησε στον αποκλισμό του.
- 4) Ο πελλοπονησιακός πόλεμος έγινε ανάμεσα στη συμαχία των Αθηναίων και τη συμαχία των Λακεδαιμονίων.
- 5) Τα καμμένα δάση διμιουργούν ένα θλυβερό τοπίο.
- 6) Προσπαθώντας να ελκύσει την προσοχή των συμμαθητών του γίνεται συχνά γελείος.
- 7) Από την αντίδρασή του συμπαιρένω πως είναι οξίθυμος και βίαιος.
- 8) Η γέννεση της τραγωδίας συνδέεται με τις θρησκευτικές τελετές των αρχαίων Ελλήνων.
- 9) Από τον κρατύρα του ηφαιστίου βγαίνουν διάφορα υλικά, στερεά, υγρά και αέρια.
- 10) Μετά την επιτυχία του ατενύζει το μέλλον με αγαλίαση και αισιοδοξία!